

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

SVERIGE 10.-
NORGE 10.-
DANMARK 12.-
INKL. MOMS

FEBRUARI 1·86

Den unika 10-dukaten 1606 från Karl IX, påträffad i vraket efter regalskeppet Kronan utanför Öland. Om den stora guldsbatten, som ställs ut på Kungl Myntkabinettet 28 februari–20 april, står mer att läsa på s 15. Foto: Gunnel Jansson, Raä.

Gotländskt myntfynd	4
Om sedlar som råkat i orätta händer	8
Mynt och medaljer i grundstenar (9)	11
Elfenbenskustens nationalförtjänstorden	12
Medalj över Erik von Rosen	13
Guldsbatten från Regalskeppet Kronan	15
Bengtsson och antiken	16

Numismatiska Institutionen

Måndagsseminarierna 1986 hålls kl. 18.30 (precis), som vanligt på Sandhamngatan 52A, Stockholm.

Preliminärt program:

- 3/3 1. Numismatiska metodfrågor. Allmän diskussion.
2. Engelsk mynthistoria 973-979. Kenneth Jonsson.
- 10/3 "Rythmes de la production monétaire". Lars Lagerqvist informerar om symposium i Paris 10-12 januari 1986.
- 17/3 Sekundära element i tre gotländska fynd med slutår 1036. Eva Svensson.
- 24/3 1. Presentation av N.J. Mayhew, "Sterling imitations of Edwardian type", med särskild hänsyn till svenska fynd. Nils-Uno Forander.
2. Publiceringsmöjligheter för vetenskaplig numismatisk litteratur. Allmän diskussion.

Välkomna!

Brita Malmer

Myntstöld på Orust

I början av augusti förra året förövades ett inbrott i Bildtska Hembygdmuseet i Ellös på Orust som vi på grund av ett missförstånd först nu är i tillfälle omtala. Några mynt som tjuven tappade kunde räddas men en del dyrbara mynt stals. De har emellertid kunnat definieras genom att myntmontrarna fotograferats och mynten därigenom dokumenterats. Någon förteckning av dem finns inte.

De stulna mynten är samtliga svenska, de flesta av koppar. De utgör en ordinar samling med tyngdpunkt på 1700- och 1800-talen och att döma av de räddade av normalkvalitet. Dock fanns några mera ovanliga. Det gäller först ett Olof Skötkonung som inte kan närmare bestämmas. Därutöver en daler från Gustav Vasa 1534 typ II, en daler 1593 eller 1594, Karl IX som hertig och en riksdaler Gustaf II Adolf, Augsburg 1632.

Den som känner till något om mynten, fått erbjudande att köpa något av de nämnda eller tilläventyrs redan köpt bedes meddela Kungl Myntkabinettet, Box 5405, 114 84 Stockholm, telefon 08-783 94 00.

B.T.

Rand-förbud

Regeringen har utfärdat en förordning (SFS 1985:793) den 24 oktober 1985 om förbud mot införsel av sydafrikanska Krugerrand (tulltaxan 1977:975) fr o m 1 december 1985. Undantag kan medges "under sådana omständigheter som för en tullpliktig vara medger tullfrihet enligt 7§ tullförordningen" (SFS 1973:979). Krugerrand får enligt §2 i förordningen "inte sändas mellan orter inom tullområdet, förvaras på tullager eller i frihamn..." I övrigt gäller lagen om transport, förvaring och förstöring av införselreglerade varor (SFS 1973:980).

LLt

J. PEDERSEN MYNTHANDEL

Kullagatan 38, Helsingborg
Box 1320, 251 13 Helsingborg
Tel 042-12 25 28
Öppet tisdagar-lördagar

**Vi köper och säljer
MYNT - SEDLAR - MEDALJER**

*Värdering av samlingar,
kommissionsuppdrag.*

*Söker speciellt: Plåtmynt, svenska och
utländska ordnar*

Om leveransplikten till Kungl Myntkabinettet

av vid myntverket slagna mynt och medaljer skrev vi i förra numret (s 273). Naturligtvis var Tryckfelsnisse framme redan i första raden och påstod, att denna infördes "1976". Det skulle, som kanske någon läsare anade eller rentav visste, ha stått 1746.

Redaktören för nummer 1985:9/10, som för en gångs skull inte fått läsa korrektur på grund av brådskan, avsäger sig ansvaret

LLt

Adressändring

Använd postens adressringsblankett, som du sänder till:

Svenska
Numismatiska
Föreningen
Östermalmsgatan 81
114 50 STOCKHOLM

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGENS

MEDLEMSNÅL

kan rekvireras från kansliet!

Pris: 20 kr + porto

ORGAN FÖR
SVENSKA NUMISMATISKA
FÖRENINGEN

Östermalmsgatan 81
114 50 Stockholm
Telefon 08-67 55 98
(tisdag-fredag kl 10.00-13.00)
Svensk Numismatisk Tidskrift:
Postgiro 42 30-4
Bankgiro 219-0502
Svenska Handelsbanken
SNT utkommer den 1
i månaderna februari-maj och
september-december
Prenumeration: helår 75:-

ANSVARIG UTGIVARE
Nils-Uno Fornander

REDAKTION
Hans Franzén
Madeleine Greijer
(program, föreningar,
aktuella auktioner)
Torbjörn Sundquist (annonsering)
Manuskriptgranskning
Lars O. Lagerqvist
Redaktionssekreterare:
Margareta Klasén
(adress och telefon se ovan!)

ANNONSER

Bokning

Telefon 08-67 55 98 (kl 10-13)

Annonspriser exkl moms:

2 sidor (mittuppslag)	2 200:-
2:a omslagssidan	1 450:-
omslaget 4:e sida	1 800:-
1/1 sida (151×214 mm)	1 200:-
2/3 sida (99×214 mm)	850:-
1/2 sida (151×105 mm)	650:-
1/3 sida (47×214 mm)	450:-
1/4 sida (72×105 mm)	350:-
1/6 sida (47×105 mm)	250:-
1/12 sida (47×50 mm)	150:-

Sista materialdag:

Den 1:a i månaden
före utgivning
Heloriginalt
manus och gärna skiss.
Sändes till SNT,
adress enl. ovan.

*Annonser som ej är förenliga
med SNF:s, FIDEM:s och
AINP:s etik
kommer att avböjas*

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Vårprogrammet 1986

Om ej annat anges, hålls mötena kl 18.30 på Sandhammsgatan 50 A (riksantikvarieämbetets lokaler).

Februari	19	"Räkna med mynt". Lars O. Lagerqvist berättar.
Mars	11	Vi samlas på Stockholms Borgargille, Nybrogatan 60, kl 18.30 för att titta på deras samling av stockholmspolletter och annan stockholmiana.
April	2	Docent Bo Gräslund, Uppsala universitet: Ägde slaget vid Helgeån (1026/27) rum i Uppland? Efteråt diskussion om myntningen i Siguna i Anund Jakobs och Knut den stores namn.
	21-22	Myntauktion i hörsalen, Historiska Museerna, Stockholm.
	24	Rolf Sjöberg: Rex Upsalie-mynten och Folkungaupproren 1247 och 1251.
Maj	13	Program meddelas senare.
	24-25	Årsmöte i Vetlanda.

SNF:s kansli

har postadress Östermalmsgatan 81, 2 tr ö g, 114 50 Stockholm. Telefontid tisdag-fredag 10-13, tel 08/67 55 98, besökstid 10.30-12.30.

Myntset 1985

från Sverige, Danmark, Finland och Norge har expedierats. Kvarliggande set bör *snarast* hämtas.

Namn- och redaktions- ändring

Från nr 1 i år heter vi SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT, det redan inregistrerade namnet. Margareta Klasén på SNF:s kansli inträder som redaktionssekreterare och alla manus skall fortsättningsvis gå till kansliadressen. Lars O Lagerqvist kvarstår som fackredaktör - dvs kriorättare.

Prenumeration på Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad

Om Du är medlem i SNF eller till NNU ansluten förening kan Du prenumerera på denna intressanta, populärt avfattade tidskrift, som innehåller artiklar på danska, norska eller svenska, myntsamlarntytt, recensioner samt auktionslistor från de danska och norska föreningarna (endast medlemmar i till Nordisk Numismatisk Union anslutna föreningar kan lämna anbud). Tidskriften, som redigeras i Köpenhamn, utkommer med 8 nr om året.

För våra medlemmar åtar sig Svenska Numismatiska Föreningen att ordna prenumerationen, för närvarande 45 kr om året. Sätt in beloppet på SNF:s postgiro 15 00 07-3 och skriv "NNU" på talongen.

Om Du vill ha provexemplar ring kansliet 08/67 55 98 (vardagar 10.00-13) eller skriv till Östermalmsgatan 81, 114 50 Stockholm.

Gotländskt myntfynd utgrävt i orört skick

av Kjell Brisholm och Gert Rispling

Häffinds i Burs är ett välkänt namn för arkeologer och numismatiker. I området, som ligger vid Bandlundviken på sydöstra Gotland, har ett stort antal förhistoriska föremål påträffats. Här hittade 1975 en skolklass en stor silverskatt med 1 452 orientaliska mynt. Om man får tro sägnen, skulle fyndet som skolklassen gjorde tillhöra Stavars skatt. Vikingahövdingen Stavar säges ha kört bort tre kärrlass silver och grävt ner dem vid olika vattenhål.¹

I åkern intill fyndplatsen för "Stavars skatt" genomfördes 1984 en stor utgrävning i regi av Stockholms universitet. På initiativ av docent Göran Burenhult hade man provat olika prospekteringsmetoder. Georadar hade använts för att lokalisera fornlämningar under markytan. En fosfatkartering med

spotttestmetoden hade avslöjat en vikingatida boplatz. Flygfotografering med svartvit infraröd film kunde dessutom berätta om tydliga konstruktioner inne i åkern. Grävningen genomfördes med hjälp av maskiner. När ytjorden banats av, undersöktes området med metallsökare. Då påträffades en silverskatt bestående av tre armbygglar och en fingerring. Endast ett par meter ifrån fyndplatsen för armbygglarna lokaliserades senare en annan silverskatt innehållande mynt.

Ingen av skatterna hade kunnat upptäckas från åkerns yta. Metallsökare har inte tillräckligt stor kapacitet på djupet. Undersökningarna i Häffinds har visat att risken är stor att man missar även relativt stora fynd, om man inte banar av matjorden ned till steril jord.²

Myntskatten var helt oskadad av jordbruksredskap. Mynten stack fram så mycket att man kunde se att de var arabiska. Hela skatten paketerades i gips och forslades till Visby. (Fig. 1 och 2.) I mars 1985 ägde den slutliga utgrävningen rum. Den genomfördes av platschefen för grävningsprojektet, Bengt Brandt, i samarbete med Göran Burenhult och professorn i numismatik, Brita Malmer. Artikelförfattarna, Brisholm och Rispling, biträdde med myntbestämningar under den pågående utgrävningen, som spelades in på video. Det är förmodligen första gången som en silverskatt grävs ut inomhus, med de goda möjligheter till dokumentation som detta ger.

Mynten hade tydligen lagts i olika staplar i en skinnpåse, som nu

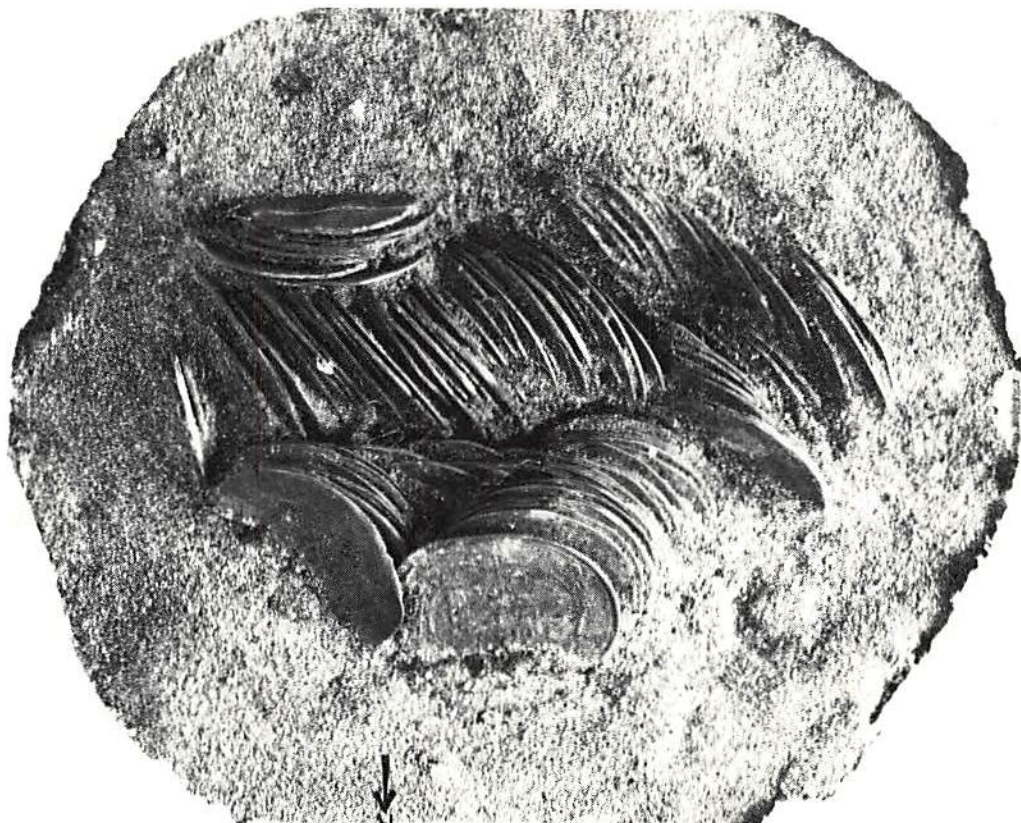

Fig 1 Fyndet från Häffinds i Burs, Gotland, i gipspreparat.
Foto Lennart Lindquist, RAGU

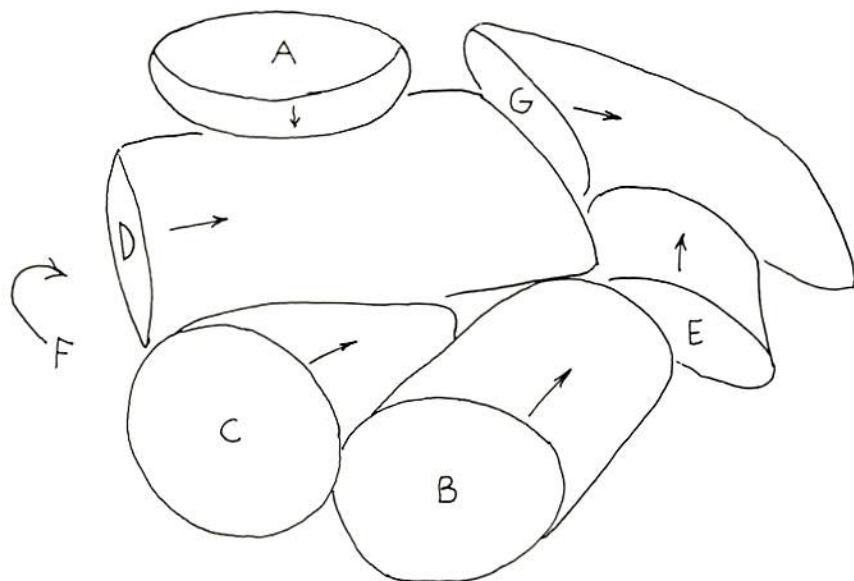

Fig. 2 Av de sju rullarna i Häffindsfyndet var sex synliga från ytan. Rulle F låg under D.

var förmultnad. Ett efter ett, rulle för rulle, preparerades mynten fram. De var i gott skick, vilket underlättade myntbestämningen. Förutom vilka mynt som hörde till vilken rulle, noterade vi hur myntsidorna var vända. Hela fyndet bestod av 205 mynt, fördelade på fyra stora och tre små rullar.

Rulle	Antal mynt
A	7
B	9
C	46
D	48
E	7
F	56
G	32
	<u>205</u>

Undersökningen av mynten fortsatte i Stockholm. Först hade vi frågan om myntsidornas orientering i rullarna. Som mest fanns ett fall med åtta mynt i rad med samma myntside vänd åt samma håll. Det motsvarar ganska exakt vad man kan förvänta sig av slumpen på ett material av 205 mynt. För att pröva detta i praktiken inhandlade vi i bank 205 cirkulerade enkronor, förpackade i rullar. Där fanns ett fall med sju mynt i rad vända åt samma håll. Vi kan alltså slå fast att den vikingatida ägaren till de islamiska mynten visserligen ordnat dem i rullar,

men inte avsiktligt ordnat mynten efter myntside inom rullarna.

Fyndet består av 198 hela mynt och 7 fragment. Andelen fragment är anmärkningsvärt liten. Den totala vikten är, efter tvättning av mynten, 608,32 gram. I fyndet kan två grupperingar urskiljas. Den första gruppen består av 13 abbasidiska mynt från tiden 230–60/844–74. Den andra gruppen är påfallande homogen, medpräglingstid 277–313/890–926. Fyndets slutmynt, al-Shash 323/934–35, framstår dock som isolerat från de övriga (fig. 3). Följande dynastier är företrädade:

Nominell dynastitillhörighet, baserad på myntherrenamn

Abbasiderna	17
Samaniderna	185
Samanidiska rebeller	2
Efterprägling	1
	<u>205</u>

Det samlade intrycket av det nya fyndet från Häffinds i Burs är att det, trots sin litenhet, är mycket representativt för tidiga 900-talsfynd. Fyndet måste också sägas vara mycket representativt vad avser myntorterna under tidig samantid (fig. 4).

Myntorter	Antal mynt	Procent
al-Shash (1, Fig. 4)	113	55
Samarqand (2)	64	31
Obestämd ort (1, 2)	3	1,5
Andarabah (3)	14	7
Naysabur (4)	4	2
Arminiyah (5)	1	0,5
Balkh (6)	1	0,5
al-Basrah (7)	1	0,5
al-Biyar (8)	1	0,5
(Bulghar) (9)	1	0,5
al-Khuttal (10)	1	0,5
Madinat al-Salam (11)	1	0,5
	<u>205</u>	<u>100,0</u>

Den vanligaste myntorten i fyndet är Tasjkent (al-Shash) med 55%. Samarkand har 31%. Dessutom kan mynten med obestämd

KARLSKRONA MYNTHANDEL

Lennart Bertilsson
Hantverkargatan 11
371 35 KARLSKRONA

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER

Öppet månd–fred 10–17
tel 0455/813 73

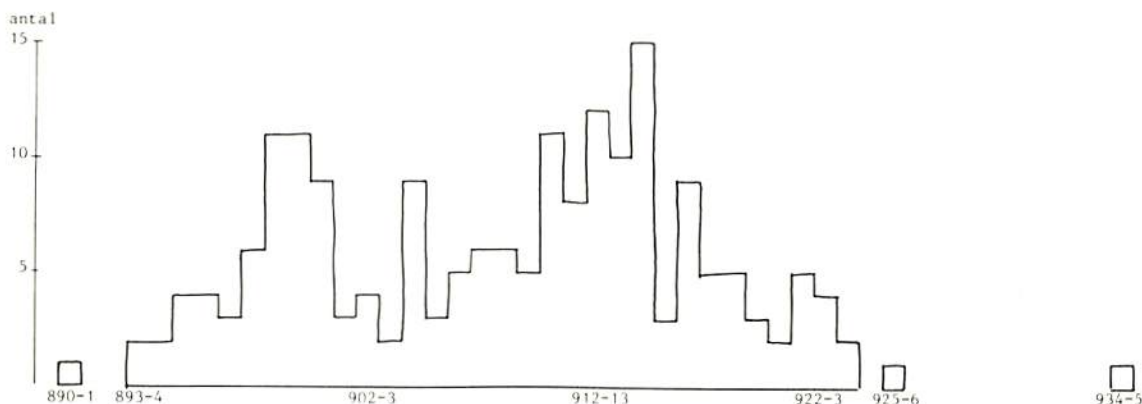

Fig. 3. Den kronologiska fördelningen. De 13 äldsta mynten är utelämnade.

myntort sannolikt tillskrivas dessa två myntorter. En andel av nästan 88% är faktiskt inte onormal för dessa orter tillsammans. Man får inte dra slutsatsen att skattens upphämningsområde *måste* ligga

nära Tasjkent och Samarkand, bara för att andelen mynt därifrån är så stor. I så fall har alla 900-talskatter hämtats därifrån.

Det finns en lucka på 10 år mellan det yngsta och det näst yngsta myntet, 323/934-35 resp. 313/925-26. Denna lucka kan inte förklaras med att det skulle ha tillverkats få mynt under denna tid. Tvärtom var myntproduktionen i Transoxanien och däromkring fortfarande på sin höjdpunkt vid denna tid. Sådana kronologiska luckor är inte helt ovanliga, men ofta tillgripes förklaringen att det är fråga om sammanblandning med ett annat fynd. I några fall har det nyligen visat sig i fråga om fynd med islamiska mynt att den kronologiska luckan är fiktiv. Slutmynten i fråga är efterpräglingar som vid graveringen av stamparna givits årtal i framtiden.³ I kontrast mot sådana fall står det nya Häffindsfyndet. Slutmyntet är här väl förankrat i fyndet, närmare bestämt såsom mynt nr 47 av de 56 mynten i rulle F. Sammanblandning med annat fynd är helt utesluten. Det yngsta myntet kan förklaras som ett senare enstaka tillägg till skatten. Rulle F låg underst i depån, under alla andra rullar. Det hela blir möjligen mera förstäligt, om man antar att penningpungen lagts upp och ned i skattgömman, sedan slutmyntet tillagts den översta rullen, F.

Det nya fyndet från Häffinds i

Burs innehåller i stort sett endast mycket vanliga mynt. Följande fem mynt förtjänar särskilt omnämnande:

- 19 (D 41) al-Khuttal 292, med al-Harith ibn Asad. I Sverige finns tidigare endast ett känt stampidentiskt exemplar.
- 153 (C17) Andarabah 313. Detta är ett av de relativt få klart korrumperade autentiska samandmynten. Identifiering till ort och år har lyckats tack vare stampkoppling till andra mynt med läsligare inskrifter. Två exemplar av just denna stampkombination är kända i landet sedan tidigare.
- 154 (G6) Balkh 302. Högst ovanligt mynt från denna myntort detta år. Endast ett känt exemplar (stampidentiskt) i landet sedan tidigare.
- 203 (F 6) Samarqand 301, med rebellen Ishaq.
- 204 (F25) Naysabur 309, med rebellen Layla. Fem kända exemplar tidigare i landet, varav ett stampidentiskt.

Genom att vanliga mynt blir ännu vanligare ökar möjligheterna att utreda stampförhållandena (stampfrekvenser och stampkopplingar). Kunskap om antalet stampar i bruk ger insikt i den medeltida myntningstekniken och arbetet i myntverkstaden samt en uppfatt-

Kungl Myntkabinettet

Utställningar:

Ingång Narvavägen (hörnet Linnégatan), 2 tr. Stockholm

Tillfällig utställning:

Fr o m 28 2:
Guldmynten från regalskeppet Kronan.
Nicaragua i miniatyr to m 2 mars

Aktuell programinformation:
08-783 94 00

Museet:

Tisdag-söndag 11-16
Måndag stängt
Besöks tid: tisdag 13-16
ingång Narvavägen
Besöksadress (efter överenskommelse om tid per telefon):
Storgatan 41

Postadress: Box 5405,
114 84 Stockholm
Tel.: 08-783 94 00

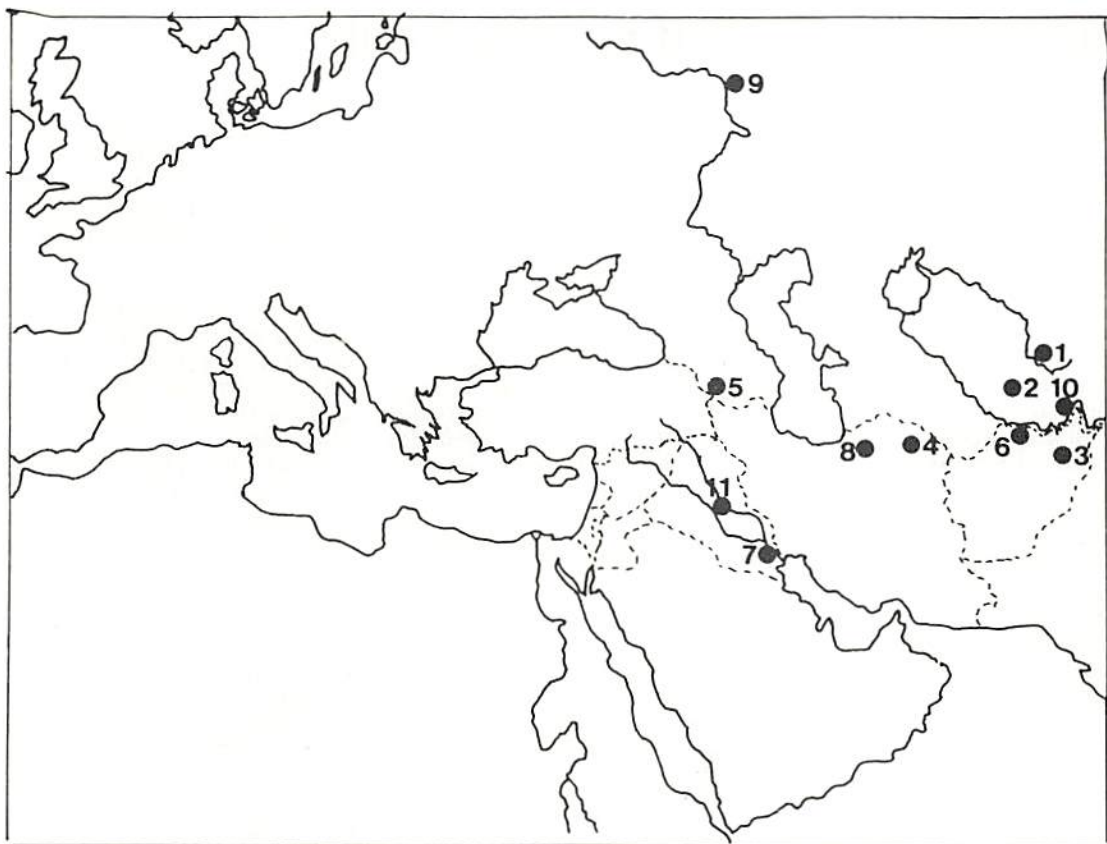

Fig. 4. Häffinds, Burs socken, Gotland. 205 islamiska mynt från 11 myntorter (s 5).

ning om den årliga produktionen. På sikt vinnes kunskap om penningpolitiken och kalifatets ekonomiska historia i stort.

- 1) CNS I.2.29 *Corpus nummorum saeculorum IX-XI qui in Suecia reperti sunt. Catalogue of Coins from the Viking Age found in Sweden.* Ed. B. Malmer. Stockholm 1977.
- 2) *Numera är hela Gotland förbjudet område för privata skattletare med metallsökare.*
- 3) G. Rispling, *Die-linked tenth-century Islamic imitations in Sweden. Seaby Coin & Medal Bulletin, June 1983, s. 146-148.*

Riksbanken övertar myntutgivningen (2)

I juli 1986 tar riksbanken över myntutgivningen i Sverige (jfr MYNTKONTAKT/SNT 1985, s 271). Riksbanken har sedan gammalt haft hand om sedelutgivningen medan regeringen – genom myntverket – hittills skött mynten. Nu kommer mynten att präglas av ett dotterföretag till riksbanken på samma sätt som sedlarna trycks av riksbanksägda AB Tumba bruk.

Hittills är det regeringen som har bestämt den detaljerade utformningen av mynten genom att ge ut en särskild förordning om detta. I sin proposition (Prop 1985/86:4) föreslog regeringen att riksbanken skulle få den rätten i fortsättningen. Men det ville inte riksdagen.

Riksdagens konstitutions- och finansutskott ansåg nämligen inte

att en sådan rätt för riksbanken är förenlig med grundlagen så som denna är formulerad i dag. Tills vidare blir det därför riksdagen som på egen hand i lag bestämmer myntens detaljutformning.

Riksdagen anser dock att det här blir en i längden onödigt svårhanterlig ordning. Man vill därför att statsskuldpolitiska kommittén (Dir 1983:61), som ändå ser över lagstiftningen kring bla riksbanken, kommer med förslag till nödvändiga grundlagsändringar så att riksdagen så småningom kan överlåta detaljbesluten till riksbanken.

Riksdagen vill ha förslagen i så god tid att regeringsformen kan ändras i samband med 1988 års lag (FiU 1985/86:1).

TS

Om sedlar som råkat i orätta händer

N.L. Rasmuson skrev i en uppsats i NNUM 1950:4 följande: "Till numismatikens viktigaste arbetsuppgifter hör att utforska myntens öden sedan de lämnat myntverket"; vi skulle vilja tillägga: och sedlarnas öden sedan de lämnat riksbanken. Alla källor, som har något att förnäla om denna del av ämnet, måste utnyttjas – där vi nu kan finna dem. Även i annonser om borttappade och stulna föremål i äldre tidningar rinner en källa; även om den inte är helt ren och klar, kan den dock ge upplysningar om allmänhetens sätt att umgås med sedlar och om gängse benämningar på sedlar. Av en tillfällighet har vi gått igenom annonserna i Dagligt Allehanda under första halvåret 1771. Vårt studium har inte varit fruktlöst.

Adolf Fredrik dog tisdagen den 12 februari 1771.

Torsdagen den 28 februari fick allmänheten tillåtelse att mellan kl 5 och kl 7 på kvällen beskåda liket, som låg på lit de parade i en sal på Stockholms slott. Visningen fortsatte sedan varje dag med två timmar mitt på dagen mellan kl 11 och kl 1 samt två timmar på kvällen mellan kl 5 och kl 7 ända fram till bisättningen. Liket låg i en kista, som var överdragen med purpur-sammet och rikt dekorerad med guldbroderier. Den stod under en sammethimmel på en hög estrad. Salen, där kistan stod, var svartklädd från golv till tak och prydd med silverbroderier, som återgav samtliga provinsers vapen. En närmare redogörelse för stäten kan vi läsa i Inrikes Tidningar den 7 mars 1771.

Kl 9 på kvällen torsdagen den 7 mars bisattes liket i Riddarholmskyrkan. I ett tryckt ceremoniel berättades vilka som skulle vara med i processionen från slottet till kyrkan.

Dagen efter bisättningen fick allmänheten tillåtelse att till och med torsdagen den 14 mars mellan kl 7 och kl 9 på kvällen beskåda den kungliga likkistan, som stod på en hög estrad i gustavianska gravkoret. Under visningen uppfördes sorgemusik och kyrkan var rikt eklärerad. I Inrikes Tidningar

den 14 mars 1771 finns en ingående skildring av praktens kring kistan.

Alla byxningar, både de på slottet och de i Riddarholmskyrkan, besöktes av så stora mängder av skådelystna, att det uppstod trängsel. Och i trängseln arbetade fiktjuvar. Det framgår av ett flertal annonser i Dagligt Allehanda.

Det var många dyrbara ting, som på det sättet försvann för ägarna. Begärliga var givetvis plånböcker – eller *taskböcker*, som det hette på den tiden. De bortstulna taskböckerna innehöll inte alltid enbart sedlar utan ofta också reverser eller andra dokument. Begärliga var vidare fickur – eller *byxsäcksur*, som de konsekvent kallas i annonserna; Svenska Akademiens ordbok berättar, att byxsäcksur var "fickur, som bars i en därför afsedd ficka framtill på byxorna". Snusdosor var också omtyckta av fiktjuvarna. Redan andra visningsdagen stals ur ägarens ficka "en stor runder silfver snusdosa med konung Carl den 12:tes porträtt på låcket med en krans omkring"; kan det ha varit en riksdaler, som var infattad i locket? "En hvit fruentimmers snus-dosa, emaillerad med små blommor på låcket och på sidorne, med silfver-schanering" måste ha varit ett förtjusande komplement till ägarinnans toalett.

Många skådelystna blev i trängseln av med diverse klädesplagg: muffar, hattar, ja, till och med galoscher (!).

Den märkligaste förlusten gjorde nog den stackare, som måste annonsera: "För en gardes-soldat blev vid sal. kgl. maj:ts bisättning uti trängsel af folk borttagit en musquett utan bayonett" (DA 15 mars).

När vi läser annonserna, förvånar vi oss kanske över att folk gick och bar på så mycket sedlar och viktiga dokument i fickorna.*)

"I går förmiddagen klockan 11 uti trängslan vid kongl. hovvet, då man skulle bese högstsälige hans

*) Jfr ill. 5 och 6 i ovannämnda uppsats i NNUM 1950:4, som visar hur folk bar sedlar instoppade direkt i fickor.

majestäts lik, blef utur en västficka bortstulen en svart taskbok, hvaruti låg två stycken krog-sedlar, den ena sub n:o 500, den 2:dra 643, tillika med stycken 5 sexdalers-sedlar och 3 stycken niedalers samt en contributions-sedel n:o 500" (DA 2 mars). – *Krog-sedlar* var till viss person utfärdade resolutioner på rätt att hålla krog; en *kontributionssedel* var en skattsedel. De bortstulna sedlarna å 6 respektive 9 daler kopparmynt var *bankosedlar*.

En kännbar förlust gjorde den man, som satte in följande annons den 4 mars: "Utur en mans ficka blef den 1 februarii (sic!) nedre uti ingången å kongl. slottet vid västra trappan åt högstsälige hans kongl. maj:ts rum ibland trängslan af folkmängden bortstulne 53 stycken nya banco-sedlar å 9 daler stycket, daterade den 11 januarii 1771 ifrå och med n:o 56694 til och med 56747". Två dagar senare annonserade han igen; då hade han låtit ändra "den 1 februarii" till det riktigare "den 1 martii"; och i en tredje annons den 7 mars talade han om sitt namn, hovauditören Valtinsson. – Vi vet inte, om sedlarna någonsin kom till rätta.

"Förleden fredag, som var den 1 martii, blef utur en ärlig mans västficka i trängslan på kongl. slottet bortstulen en röd saffians taskbok, något gammal, hvaruti låg 14 a 15 plåtar i 9 och 6 dalers-sedlar" (DA 4 mars). – Som vi många gånger har berättat här i MYNTKON-TAKT (tex 1977:9, s. 5f) betydde *plåt* 6 daler kopparmynt.

"Förleden lördags eller den 2 innevarande om afton emellan kl 6 och 7 blef uti trängslan vid kongl. slotts-trappan utur en torftig mans västficka bortstulen en gammal röd saffians taskbok, hvaruti jämte några mindre angelägna papper voro tio plåtar i sexdalers-sedlar, 2:ne februarii månads lazarets lottsedlar, en pantsedel på 16 plåtar, utgifven av C.S." (DA 5 mars).

En dam blev besluten på pengar och, vad värre var, på sina glasögon och sydon: "En liten fyrkantig röd läder-taskbok med 9 plåtar i småsedlar, et par graverade silfver-syningar, et par glasögon med

silfverskarmar, en fingerbår, en elfbens knytnål, med mera, är i förleden onsdagsafton bortsnappad utur en kjortelsäck i smala gången på kongl. slottet" (DA 8 mars). – *Småsedlar* var ett gängse kollektivnamn på bankens sedlar å 12, 9 och 6 daler kopparmynt.

"Förleden fredags afton blef i trängslen vid Riddarholms-kyrkan bortstulit 37 plåtar i små-sedlar" (DA 12 mars).

En innehållsrik västficka hade den man, som satte in följande annons: "Vid trängseln uti kongl. Riddarholms-kyrkan har utur en hederlig mans västficka i måndags d. 11 sistledne (sic!) kl. imellan half 7 och 8 om aftonen blifvit bortstulit en banco-transport-sedel stor 300 dal. 4 st d:o a 200 dal, 1 d:o a 150 dal, 1 d:o a 100 samt en 9 och en 6 dalers sedel, tillsammans i banco-sedlar 1365 dal. En kongl. stats-contoirets förskrifning af d. 1 febr. 1770 sub n:o 957, på 6 år stäld at utan interesse betala 3171:24. En d:o dato sub n:o 201, på nyo stäld at med 6 procents ränta betala 500 daler, bakå hvilken sedel var tecknad det d. 2 martii nästledne utur kgl. ränte-kammaren uttagne och betalte interesset. En af J.L. gifven löpande sedel d. 18 eller 19 nästl. febr. at med en half procents ränta vid nästkommande maji betala 1550 dal. En revers af herr Schultz Andersson, at vid anfordran betala 100 dal, hvilken genom annan liquid är godtgjord, utom några andre angelägne documenter, som man nu ej kan noga sig ärintra" (DA 13 mars). – Här finner vi sålunda en statskontorets förskrivning omtalad som *sedel*. En *löpande sedel* var ett skuldebrev ställt till innehavaren och sålunda gällande i var mans hand. I fråga om de bortstulna bankosedlarna är "daler" = daler kopparmynt, förmodligen också när det gäller den löpande sedeln och reversen, men statskontorets förskrivningar kan ha varit utfärdade i daler silvermynt.

"I förleden tisdags afton i trängslen i kongl. Riddarholms-kyrkan förloradt 30 daler i små-sedlar samt en blå och hvit lärftsnäsduk" (DA 14 mars).

"För en hederlig man är i går aftons d. 13 martii uti trängslen vid

Riddarholms-kyrkan bortstulen en röd saffians-taskbok med stål-lås, hvari låg en transport-sedel stor 1000 dal, en dito 400 dal, en dito 200 d. med några flere papper" (DA 14 mars). – I de båda sist citerade annonserna är "daler" = daler kopparmynt.

"Den 13 sistledne (sic!) martii om aftonen bortstals utur en ärlig mans västficka uti kongl. Riddarholms-kyrkan i smärre transport-sedlar 36 daler kopp:mt, tillika med angelägne documenter, hörande hofslagare-embetet i Stockholm til" (DA 15 mars). – Eftersom summan av de bortstulna sedlarna inte var högre än 36 daler kopparmynt, måste "smärre transport-sedlar" betyda småsedlar å 12, 9 och/eller 6 daler kopparmynt; minibeloppet för en verklig transportsedel var 50 daler kopparmynt.

Förmodligen var de stackars bestulna människorna så gripna av stundens högtidlighet och fascinerade av allt de såg, att de inte tänkte på att vara på sin vakt mot ficktjuvar.

Inte bara i folksamlingar måste vi vara på vår vakt, utan också på resor.

I Dagligt Allehanda de 6 april 1771 läses följande annons:

"På vägen norr om til Finland äro följande banco-transport-sedlar bortstulne, nämligen: n:o 65396 stor 100 daler k:mt; n:o 65397 stor 600 daler och n:o 65398 stor 900 daler, insatte uti banquen d. 17 december 1770 i rectoren Axel Grundströms namn men ej af honom transporterade; som dessa sedlar redan äro i banquen annoterade, behagade den, som om dem erhåller någon underrättelse, anmäla sig uti kongl. tryckeri-boden".

Axel Johan Grundström var rektor i Tavastehus; han blev 1774 kyrkoherde i Karis i Nyland och dog 1781. Vi har inte undersökt, om han någonsin fick tillbaka sina sedlar. Vad som intresserar oss här och nu är sedlarnas nummer. Nummerföljden visar, att när Grundström beställde de tre sedlarna i banken, antecknades de i transporträkningen efter varandra, oavsett att de hade sinsemellan olika valör, det var den vanliga rutinen.

Även på den tiden förekom det rån och överfall på Stockholms-gator.

En man, som bar på ett mycket stort belopp i sedlar i sin ficka, gick ut en mörk kväll och råkade i rövarhänder. Han annonserade i Dagligt Allehanda den 21 mars 1771:

"Förleden måndags, som var den 18:de martii, om aftonen blef på Munklägers-gatan nedre vid gamla Kongsholms-bron en ärlig man af 2:ne elaka skälmar öfverfallen med slag och frånröfvad en röd saffianstaskbok, hvaruti lågo följande banco transport-sedlar, näml.: en transport-sedel stor 4000 daler, en dito 3000, en dito 1200, en dito 1000, en dito 550, en dito 500, 2:ne dito på 300, en dito 220, en dito 200, en dito 100 daler, en assignation stor 79 daler 20 öre, stäld på secreteraren Petter Wolenius i kammar-revision; samt 288 daler uti 6, 9 och 12 dalerssedlar; tillsammans 11.737 daler 20 öre k:mt. Skulle någon rättssint människa kunna gifva någon underättelse om samma stöld och det anmäler i tobaks-boden midt emot posthuset lofvar ägaren i belöning 600 daler k:mt".

Torgny Lindgren

Växjö kommun belönar:

Ur Smålandsposten den 20 november 1985:

Gunnar Sundberg, lärare och numismatiker, får 6000 kr för sin kulturella samhällsgärning med följande motivering: Gunnar Sundberg har vid sidan om sin yrkesgärning varit föreståndare för Wexjö Gymnasii Myntkabinett, sorterande under Stiftelsen Smålands Museum och innehållande en av Sveriges största myntsamlingar. Gunnar Sundberg har sakkunnigt och med ett enastående intresse vårdat, ordnat och utökat myntsamlingen. Han har också genom skrifter och visningar gjort kabinettet känt för en intresserad allmänhet.

SNT ber att få gratulera.

Sedeltryckning i Finland under 100 år – nytt frimärkshäfte

Med anledning av att Finlands Banks sedeltryckeri under 100 år tryckt sedlar har det under 1985 utkommit ett mycket attraktivt fri-

märkshäfte. Ett tiotal av de 61 olika sedlar som tryckeriet framställt under årens lopp avbildas på frimärkena i häftet. Frimärkena har utformats av konstnären Erik Bruun medan omslaget har designats av konstnären Torsten Ekström.

Sedeltryckeriet framställer inte endast sedlar och frimärken utan

även aktiebrev, obligationer, checkar, lunchkuponger, lotter, bank- och kreditkort m.m. Det är ganska vanligt med mynt på frimärken medan sedlar och medaljer mer sällan utnyttjas som bildförlagor. Med anledning av att den grekiska Nationalbanken jubilerade för några år sedan utgav man i Grekland en frimärksserie där sed-

TILL AUKTION 33

19–20 april 1986

finns möjlighet t.om. 10 februari
att lämna in bättre

PLÅTMYNT – SEDLAR
MEDALJER – ORDNAR
UTLÄNDSKA MYNT – ANTIKA MYNT

**B. AHLSTRÖM
MYNTHANDEL AB**

Box 7662, 103 94 STOCKHOLM
Kungsgatan 28–30
Tel. 08-14 02 20, 10 10 10
Telex 17166

ULF NORDLINDS MYNTHANDEL AB

Nybrogatan 36 • Box 5132, 102 43 Stockholm
Telefon 08-62 62 61

KÖPER • SÄLJER • VÄRDERAR
MYNT • SEDLAR • MEDALJER
ORDNAR

Numismatisk litteratur

Medlem av Sveriges Mynthandlars Förening

lar även förekommer; det kan kanske nämnas som exempel på en tidigare utländsk föregångare till dagens finska serie.

Försäljningspriset för de åtta frimärken som ingår i häftet är i den finska posten 12 mk. Troligtvis finns häftet att köpa i den svenska frimärkshandeln.

IW

Mynt och medaljer i grundstenar (9)

Under denna titel skrev framlidne Torgny Lindgren en hel serie små uppsatser, först i Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad, sedan i MYNTKONTAKT/SNT. Här skall en besläktad företeelse framläggas – fast det är så avlägset

från en grundsten som är fysiskt möjligt. Mynten är nämligen från en kyrktupp!

Gunnar Bjurén berättar i Hembygdsföreningen Arboga Minnes årsbok 1985, s 102 ff, om *Helga Trefaldighets Kyrka 700 år*. I samband med skildringen av kyrkans historia under 1600-talet kan vi läsa följande:

1974 gjordes en mycket intressant upptäckt. Man monterade då ner den gamla kyrktuppen för att ersätta den med en ny. Därvid fann man brev och mynt, som kyrkorådet lagt in 1687, då kyrktuppen togs ner för att förgyllas om. Mynten var i mycket gott skick och var präglade åren 1683–1687. Dagens kyrkoråd ville naturligtvis låta traditionen leva vidare. När den nya kyrktuppen med omgivande sol monterades upp lade man in silver- och kopparmynt från år 1974, ett brev samt fotografier tagna från tornet.

Ena sidan av de fyra mynten är avbildade på s 113. Det rör sig om 1 öre sm 1686, 1/6 öre sm 1686 samt 2 mark och 4 öre (årtalssidan ej medtagen); särskilt kopparmynten synes vara i mycket gott skick.

”Myntgömmen” påminner om liknande dylika i samband med att en byggnad är färdig, tex från fd positionsartilleriregementet på Storgatan 41 i Stockholm, numera riksantikvarieämbetet och statens historiska museer, där ett av lejonerna som håller Karl XIV Johans krönte monogram vid en restaurering 1948 fanns ha 1/2 skilling 1822 i munnen (N.L. Rasmusson i Nordisk Numismatisk Årsskrift 1949, s 164).

ANBUDESAUKTION 9

Katalogen erhålles kostnadsfritt

Svenska mynt från:

1500 talet till nutid
Större samling GUSTAV III
Oskar II – Gustav V

Utländska mynt från:

USA – NORGE – FINLAND
Bl.a. ca 600 nummer

RICKS MYNTBOXAR

240 32 FLYINGE
Tel 046-526 82 040-11 65 44

Elfenbenskustens nationalförtjänstorden

Av Hans E Sköld

Den tidigare franska kolonin Elfenbenskusten, Côte d'Ivoire, omvandlades den 4 december 1958 till en republik med samma namn. Full oavhängighet fick landet dock först den 7 augusti 1960.

Statschef har sedan dess varit den framstående läkaren Félix Houphouët-Boigny, f 1905 och fd fransk kabinetsminister.

Med lag nr 60-210 den 27 juli 1960 beslöt den unga republiken instifta en ordensdekoration "de haute et rare récompense". Den skulle utdelas mycket restriktivt för utomordentliga förtjänster, inte för bara framstående sådana eller för förtjänster gentemot nationen som andra dekorationer skulle ha till ändamål att belöna. Därigenom ville man tillförsäkra utmärkelsen en alldeles speciell ställning.

Man har aldrig sökt dölja att den mycket prestigebetonade Nationalförtjänstorden (*Ordre National de Côte d'Ivoire; ElfkNfO*) som blev resultatet, i hög grad bygger på franska Hederslegionen. En kommitté tillsattes för att utarbeta närmare bestämmelser "inspirerade av franska texter" och under medverkan av en representant för Hederslegionens "Grande Chancellerie". Ett utkast gjordes till föremål för en "idéävlan" mellan kända franska specialister. Bland fem tävlande företag utsågs firman Adrien Chobillon, där den slutgiltiga utformningen av ordenstecknen gjordes av hrr Jean Chobillon och Roger Camus.

Ordensstatuter och -tecken godkändes av parlamentet i Abidjan genom en ganska omfattande lag nr 60-403 den 10 december 1960.* Som färg för ordensbandet valdes en vattrad variant av den första färgen i nationalflaggan, mörk orange. Tillämpningsföreskrifter har utfärdats med presidentdekret nr 61-87 den 10 april 1961.

Inom ElfkNfO skiljer man mel-

Foto: JAN-LEO, Ystad.

lan "grades" och "dignités". De första omfattar riddare, officer och kommandör, de senare storficer och storkors.

Ordenstecknet består av ett malteserkors i vit emalj med kant i orange. I korsets mitt förekommer på åtsidan statsvapnet, en elefant, och inskriften "République de Côte d'Ivoire", på framsidan republikens motto: "Union, Discipline, Travail".

För riddare och officer är korsot 40 mm, för kommandör, storofficer och storkors 60 mm. Kraschan för storofficer och storkors (bild härinvid) är 90 mm. Storofficer bär den på höger sida, storkorskraschan bäres på vänster sida.

Minimåldern för att komma ifråga för NfO är 30 år. Normalt krävs därutöver 15 års offentlig tjänst eller 20 års prominent yrkesutövning.

Storofficers- och storkorstecken skall utdelas av ordens stormästare, republikens president personligen, eller, vid förfall,

ordens storkansler eller någon medlem av regeringen.

Innehavare av NfO är berättigad till militära hedersbetygelser vid sin begravning, utländska ledamöter dock bara vid frånfälle inom republikens gränser.

Som antytt, finns i landet ytterligare ett antal dekorationer avsedda för speciella kategorier: En tidigare "Médaille du Mérite", ordensutmärkelserna "Le Mérite de l'Education Nationale" (tre grader), "l'Ordre de la Santé Publique" (d:o) och "Le Mérite Agricole" (d:o) samt "La Médaille d'Honneur du Travail" (fyra klasser), "La Médaille d'Honneur de la Police" (två klasser), "Le Mérite Sportif" (tre grader) och "La Médaille d'Honneur des Postes et Télécommunications" (tre klasser).

Antalet svenska medborgare som har tilldelats ElfkNfO är mycket begränsat och torde väsentligen inskränka sig till förutvarande ambassadörer i Abidjan.

* Robert Wehrlich: Orders and Decorations of All Nations, Ancient and Modern, Civil and Military, s 195, anger felaktigt 10 september 1960.

Medalj över Erik von Rosen

En vid första anblicken anonym medalj är den som präglades över Erik von Rosen. Det är de tre ro-sorna överst på medaljen och hjälmprydnaden på riddaren som avslöjar medaljens hemlighet (se Erik von Rosens ex libris som här avbildas). Medaljen har skapats av konstnärinnan Hjordis Tengbom (1877–1969), hustru till generaldirektören och slottsarkitekten, professor Ivar Tengbom. Hon har även skapat ett fåtal andra medaljer t ex en till de Olympiska spelen 1912. Medaljen, som är av silver (den lär även finnas i järn), har måtten 50×36 mm. Den präglades av Sporrang & Co. med en stamp numera tillhörig Kungl. Myntkabinetet.

Åtsidan visar S:t Görans och draken med prinsessan och en ängla-lik figur i bakgrunden. Över prinsessans krona svävar ett hakkors fritt (denna symbol finns även med i Erik von Rosens ex libris och användes mycket tidigt av honom).

Greve Erik von Rosen (1879–1948) har mest gjort sig känd såsom en framstående etnograf. Han deltog i Chaco-Cordillera-expeditionen 1901–1902. Tillsammans med botanisten Robert Fries utförde han den sk Svenska Rhodesia-Kongo-expeditionen 1911–1912. von Rosen var i besittning av både de ekonomiska resurserna och den rätta stovulenheten. I Ndola i Nord-Rhodesia (Zambia) utrustades en expedition med 120 bärare och som reselektyr hade de båda svenskarna med sig var sin del av Heidenstams *Svenskarna och deras hövdingar*.

IW

F.I.D.E.M.-katalogen

från den internationella medalj-tställningen i Stockholm juni 1985 kan ännu erhållas till ett pris av 50 kr. För den som vill beställa i sin lokala bokhandel heter den F.I. D.E.M., XXe Congrès, Stockholm 1985, Utställning Modern medaljkunst, Kungl Myntkabinetets katalog nr 22, ISBN 91-7192-646-1. Den som vill skriva och beställa vänder sig till Kungl Myntkabinetet, Box 5405, 114 84 Stockholm. Den som vill betala i förskott sätter in 50 kr på Riksan-tikvarieämbetet, Stockholm, postgiro 59994-4, och anger på talongen **KMK FIDEM:s katalog 1985**, så kommer den med tiden på posten. Någon annan betalningsform har vi tyvärr inte, checkar kan ej mottas. Kontant inköp (efter beställning) kan göras i museibutiken, Historiska museet i Stockholm (tisd–sönd 11–16, ingång Narvavägen/Linnégatan).

Vid inköp av minst 10 ex lämnas rabatt (40 kr/st).

HÅKAN WESTERLUND

Mynthandel

**KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER**

*Spec. sedlar
Betalar bra för sedlar
före 1930*

Vasagatan 42
111 20 STOCKHOLM
Tel 08/11 08 07

Mitt i City

PEO Mynt & Frimärken

Med stor sortering av
Mynt • Sedlar • Medaljer
Frimärken • Vykort
Aktiebrev • Tillbehör

Drottningg. 19, Box 16245
103 25 STOCKHOLM
Tel 08-21 12 10

Ny norsk 50- kronerssedel

En ny 50-kronerssedel utgavs i november 1985 av Norges Bank. Denna sedel har 1984 som första tryckår.

Vattenmärket består av talet 50 som diagonalt korsas av smala streck. Formatet är 135×67 mm och färgen är grön, blå och lila. På åtsidan har sedeln ett porträtt av A O Vinje.

A O Vinje var född i Vinje i Telemark år 1818 och levde ett allsidigt liv. Han var lärare och jurist. Som skribent och lyriker tog han i bruk landsmålet som sin naturliga målform.

Vinje var också en folkkupplingsman och det typiska "tvisynet" (se en sak från flera sidor) kom ständigt till uttryck i det han skrev.

A O Vinje dog år 1870 på Gran i Hadeland.

Frånsidan har motiv från Hylestadportalen från början av 1200-talet. Den visar en scen från sagan om Sigurd Fafnesbane.

Denna nya 50-kronerssedel är den andra i serien av den VI:e utgåvan. (Den första var 100-kronerssedeln, som utgavs 1979, men med 1977 som första tryckår och med porträtt av Camilla Collet.) Att lägga märke till här är att denna sedel är den första som har utgivits med namnformen NOREGS BANK mot tidigare NORGES BANK. Man har alltså på denna nya 50-kronerssedel använt sig av nynorskan.

Som nästa sedel i den VI:e utgåvan planeras en 1000-kronerssedel. Bild nästa sida!

Rune Gustafsson

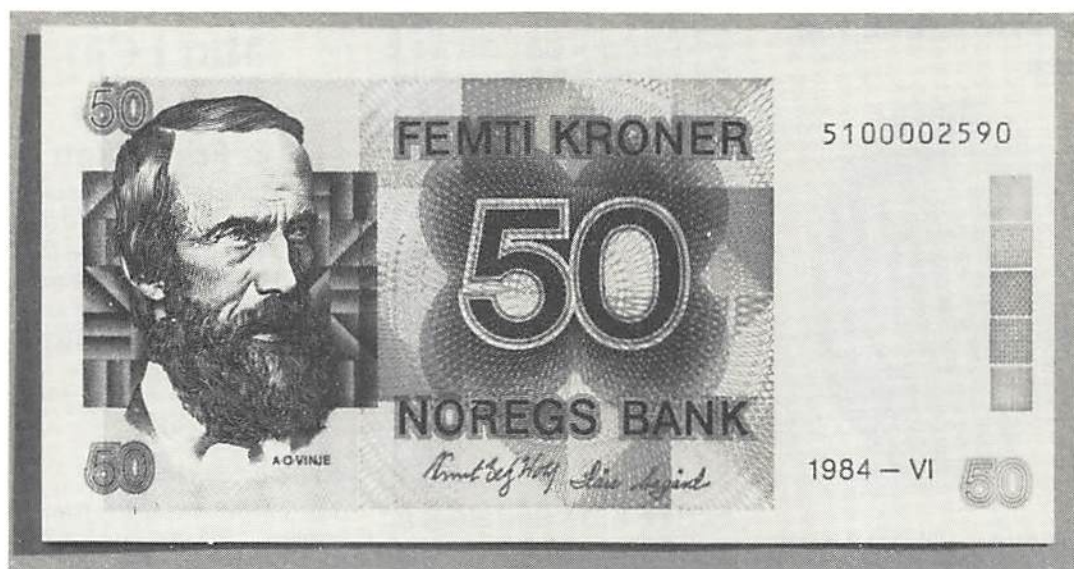

Foto: Bengt A. Lundberg, RAÄ/T.

Resande 1719

Hos Harald Wieselgren, *I gamla dagar och våra* (1900), s 134, läser vi om en resande i Sverige – Justus van Effen – under det svåra året 1719. Han hade fått mynttecken (nödmynt) i växel mot dukater och ville nu betalar en skjutsbonde med dem. "Dessa stackars människor begynte bittert gråta, kastade sig på knä och bådö om förskoning för detta mynt, ehuru de voro tvungna att taga det, om icke den

resande förbarmade sig och gav dem silverdalar".

Resan ägde rum under sensommaren 1719 och skörden hade just påbörjats i Östergötland. Resenärerna märkte att arbetet utfördes av kvinnor, barn och gubbar.

Med "silverdalar" avsåg bönderna säkerligen inte riksdaler, utan carolinmyntet i silver (daler carolin). Intressant är att notera, att nödmyntet, som i juni hade ned-

**GYNNA
SNT:S
ANNONSÖRER**

satts till värdet 2 öre från att förut ha motsvarat 32 öre (dock med till sist 50% underkurs), fortfarande ansågs övervärderat. Snart skulle det sänkas till 1 öre k m.

LLt

NY UTSTÄLLNING:

Guldskatten från Regalskeppet Kronan

För snart 310 år sedan exploderade och sjönk regalskeppet Kronan utanför Öland, i strid med den danska flottan, bistådd av en holländsk eskader. Det var en svår katastrof för det unga svenska stormaktsväldet.

Sommaren 1980 lokaliserades vraket av Anders Franzén och hans medhjälpare. Sedan dess har undersökningar pågått och otaliga föremål påträffats: kanoner, mynt av koppar, silver och guld, tallrikar, krus, musikinstrument, kritpipor, kläder mm. En utställning om Kronan och fynden pågår vid Kalmar läns museum.

Fynd av mynt i skeppsvrak är inte ovanliga, men då man i Kronan också påträffat den största bevarade guldmyntskatten i Sverige har Kungl Myntkabinetet i Stockholm valt att presentera denna dels som en utställning, som öppnas den 28 februari 1986 och pågår t o m 20 april, dels i katalogform. En föreläsningsserie ordnas (4/3 och 12/3 kl 19).

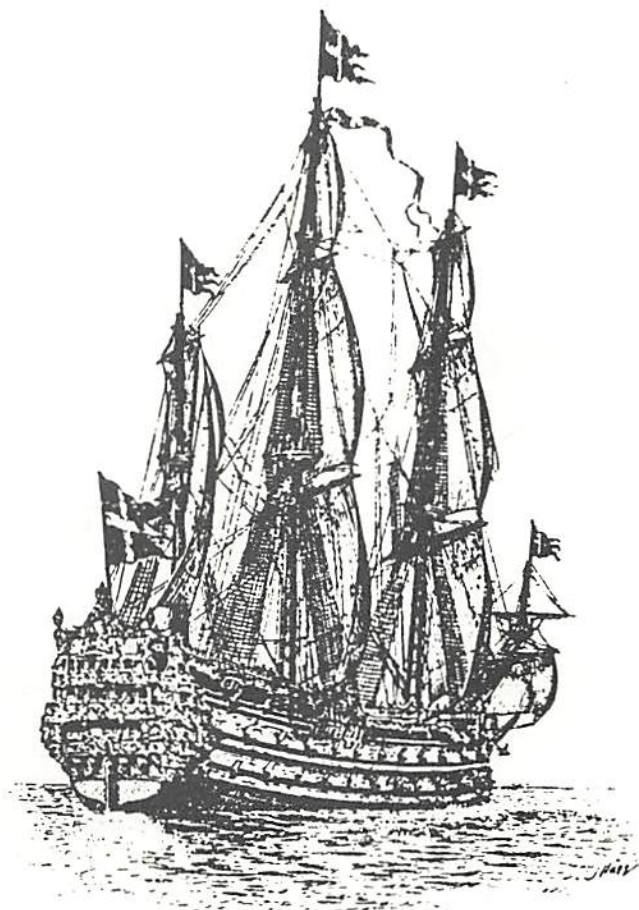
Skatten består av minst 255 guldmynt (några är inbakade i en sammanrostad klump) till ett värde av 297 dukater (1 dukat = 3,5 g guld). Bland dessa märks två unika 10-dukater från resp Karl IX och Karl X Gustav, samt ett antal mycket välbevarade dukater från Karl XI, som ju regerade när katastrofen inträffade. Flertalet mynt är utländska – dukaten var ett internationellt betalningsmedel, alla gångbara överallt. Det finns t o m några turkiska mynt i fyndet.

Vem ägde skatten? Till dem som omkom hörde riksamiralen Lorenz Creutz. Det är inte uteslutet att mynten var hans privata kassa. Om skälen härför kan mera läsas i katalogen.

Den som vill beställa eller köpa den innehållsrika katalogen får här titel mm: *Guldskatten från Regalskeppet Kronan*. Red.: Monica Golabiewski Lannby. Kungl Myntkabinetet, Katalog nr 24, Stockholm 1986. ISBN 91-7192-656-9. Capris 35 kr.

Affischen kostar 20 kr.

Försäljning äger under utställ-

Regalskeppet Kronan enligt en teckning av Jacob Hägg (1839–1931). Hägg var amiral och marinnmålare.

En dukat från Karl XI ur skattfyndet. Foto G. Hildebrand, Raå.

ningstiden rum i museibutiken med ingång från Narvavägen/Linnégatan, Stockholm (Statens historiska museum). Beställning per post mottas av Kungl Myntkabinetet, Box 5405, 11484 Stockholm. Betalning kan också ske på

vårt postgiro 59994-4, men då måste man på talongen ange att det gäller "Katalog Kronan" eller/och "affisch Kronan". Porto tillkommer ej.

Lars O. Lagerqvist

Rolf Sjöberg: *Via regia incedens*. Ett bidrag till frågan om Erikslegendens ålder. *Fornvännen* 78 (1983), s. 252–260.

Sjöberg tar till förnyad prövning upp frågan om datering, tolkning mm av den brakteat, som av Lars O Lagerqvist betecknas som I A: 1 a (krönt kungahuvud och bokstäverna IVA).

Kungl. Myntkabinettet. Foto: ATA.

Sjöberg lämnar först en ingående redogörelse för forskningens hittillsvarande resultat, presenterade av Elias Brenner, Hans Hildebrand, Georg Galster, Bengt Thordeman, Nils Ludvig Rasmusson, Kenneth Jonsson och Lars O Lagerqvist samt slutligt uttynande i att myntet är svenskt ochpräglat under 1180-talet i Uppsala.

Därefter behandlas kungabildens attribut och betydelse i sammanhanget och konstateras, att kungabilden måste föreställa Erik den helige. Här presenteras därför mycket ingående Thordemans och K B Westmans uttalanden om Erikslegenden. Det är en för en lekman mycket intressant och inträngande redogörelse, som här lämnas för den katolska kyrkans uppbyggnad av en helgonlegend av denna typ. Här ingår som ett av flera element orden VIA REGIA (= den kungliga vägen).

I en numismatisk recension är det svårt att mera detaljerat följa teologiska spörsmål. Sjöbergs resonemang går slutligen ut på att Erikslegenden med stor sannolikhet tillkommit under 1180-talet eller tidigare och att det kyrktorn som kungen håller i vänstra handen symboliserar Gamla Uppsala domkyrka.

Under sitt kringresonemang kommer Sjöberg in på ett norskt mynt, som också har inskriptionen VIA, nämligen

ett mynt som allmänt tillskrives Harald Härdrådes och hans söners tid.

Sjöberg ifrågasätter parentetiskt, om inte detta mynt återger Olav den helige och därför bör dateras tidigare.

Sjöberg har tillfört debatten ett nytt bränsle, som lekmanmässigt kan bedömas som betydelsefullt, eftersom medeltidens tanke- och symbolvärld var så hårt styrd av kyrkan. Tänk på den tyska brakteatpräglingen – hur överflödar inte den av religiösa symboler och attribut, som måste beaktas för att kunna tillskriva de ofta inskriftslösa mynten visst stift o dyl.

Vi behöver flera bidrag av Rolfs typ!
NUF

Rune Ekre: Birger Jarl och borgen i Lödöse. Populär Arkeologi. Årgång 3:2, Lund 1985, s 22–24, ill.

I den utmärkta, ovciterade tidskriften har Rune Ekre, välkänd utgrävare av det medeltida Lödöse med dess många sensationella fynd, inte minst till Birger Jarls betydelse för orten, något som blivit tydligare genom nya undersökningar 1983–84. Denne har uppenbarligen ägnat Lödöse stort intresse och befrämjat dess befästning vid mitten av 1200-talet. Ekre har under sina tidigare undersökningar bl a påträffat myntningsunderlag för B-brakteater (LL grupp XVIII:A), vilka han ville omdatera till ca 1300, alltså Birger Magnusson i stället för Birger Jarl, farfadern. Detta ville recensenten på sin tid inte acceptera.

Under 1982 blev det klart, skriver nu Ekre, "att det dendrokronologiska schemat måste korrigeras, vilket innebar att dateringar gällande 1200-tal och tidigare måste skjutas tillbaka 50 år. Det medför att de tidigare fynden av underlag för B-brakteaten snarare ligger kring 1250".

Ekre konstaterar, att den mäktige jarlen måste ha haft en myntverkstad i Lödöse, något som kan knyta honom fastare till borgbygget. Vidare berättar Ekre, att man i skiktet från 1180-talet påträffat flera myntningsunderlag av läder, tyvärr svårare att identifiera på grund av sitt defekta skick. Han vill knyta dem till Knut Erikssons välkända myntning i Lödöse (LL grupp XI).

LLI

Bengtsson och antiken

Frans G. Bengtsson – för en bredare publik främst känd för verken om Röde Orm och Karl XII – var en framstående författare till essäer, som det fortfarande för många är ett nöje att gå tillbaka till för att njuta inte blott av hans fina stilistiska behandling av det svenska språket utan även av hans förmåga att "pricka in", i pregnanta och dräpande ordval, en bedömning eller sammanfattning.

År 1939 skrev Bengtsson en essä med titeln "Antikens slut", i vilken han anmälde Cambridge-universitetets kolossala "Ancient History". Han kommer därvid in på den romerska myntningen och skriver därom följande:

"Efter hand som det tredje seklets kulturmörker tättnar, bli de litterära källorna alltmera sinande, stundom nästan obefintliga, och kvaliteten på det lilla som finns sjunker som oftast till att bli mest grums och dy. Det är därför ett mödosamt företag att skriva detta skedes historia, och även den största lärdom, och det kombinationsdjärvaste skarpsinne måste låta mycket bli kvar i ovisshet och dunkel. Att man likväl numera kan leta sig fram bland spillrorna med bra mycket större framgång än på Gibbons tid beror framför allt på två sedan dess mycket förbättrade hjälpmedel, vilkas betydelse man får stor respekt för under läsningen av detta band, nämligen inskrifter och mynt. Till mejslandet av inskrifter gävo sig romarna tid även under sitt värsta virrvarr; och för numismatiken är detta skede ett tacksamt fält, där mycken kunskap kan utletas ur myntserierna, med stöd såväl av deras halt som text."

"Få härskare ha haft ett så personligt intresse för sin myntning som tredje århundradets soldatkejsare, och man får säga att de gjort sitt yttersta på området. De sveptes i purpurn av sina legioner, vid Donau eller Rhen eller borta i Syrien; under den mest förvirrade tiden, från 249 till 270, räknar man sammanlagt ett trettiotal befälhavare som utropades till kejsare i olika hörn av imperiet. För det stora flertalet blev makten lokal och mycket kort; men om en sådan lägerkejsare också endast fick tre veckor på sig mellan sin upphöjelse och sitt avlivande, lyckades han dock i allmänhet lämna efter sig ett och annat mynt, med en inskription präglad av frejdig optimism. Ingenting var nämligen mera brådskande för en nybliven kejsare än att tillverka mynt, framför allt därför att soldaterna som upphöjt honom väntade rask och rundlig betalning för besväret. Guld fanns

föga i ett utsuget och plundrat rike; även silver var det mycket knäppt med; men legionerna voro skrämmande fordringsägare, och man fick göra vad man kunde med det som fanns. Slutligen nådde dessa soldatkejsare fram till en sorts silvermynt som bestod av nittioåtta procent koppar, eller något mera."

"Dessa kejsares lott var hård. Betalte de inte fort nog, blevo de inhjälslagna; men lyckades de betala, voro de likväl alls inte säkra, ty soldaterna voro enkla män som tyckte att man inte kunde få för mycket av en god sak och att kejsare borde utropas ju oftare desto bättre, till gratifikationernas angenäma mångfaldigande. Förmådde en sådan kejsare hålla sig vid liv ett par år framåt och vinna makten i större delar av riket, spelade myntningen fortfarande en livsviktig roll för honom, inte endast finansiellt utan även som propaganda; febrila myntmästare finga i ständigt växlande inskriptioner söka övertyga trupper och folk om hans segerrikhet, hans fredskärlek, rikets återställande, härens trohet, Demeters ynnest, den gyllene världsålderns omedelbart förestående återkomst under hans egid. Detta gjorde vad nytta det kunde någon liten tid framåt; därpå mördades han, och efterträdaren lät sig på sina myntserier förnimmas i liknande tankegångar. Under tiden föröddes folket av goter, markomanner och skattmyndigheter, av vilka de sistnämnda i längden visade sig vara de värsta, så att man i stor utsträckning hellre gick från gård och grund och slog sig på strätöveri än blev sittande i väntan på nästa indrivning; och på 240-talet dekreterade kejsar Philippus Araben, tydligen driven till förtvivlan, att till och med poeter hädanefter skulle betala skatt. Det finns ingenting nämnt om att denna yttersta resurs blev honom till märkbar hjälp."

Det var publiceringen av tolfte (!) och sista bandet av "Ancient History", som föranledde Bengtsson att skriva den essä, ur vilken ovanstående utdrag hämtats. Inledningsvis skrev Bengtsson:

"När man bläddrar i de mäktiga volymerna, kan man sorgmodigt undra hur länge ett sådant verk ännu skall finnas läsare i Europa; och den tanken ligger också nära, att det i närmast kommande generationer tilläventyrs kommer att bli ont om lärda som förmå åstadkomma någonting jämförligt. Det kräves bland annat en smula lugn och själslig jämvikt, såväl som också en stadgad tro på kulturens fortbestånd, för att mänskliga intellekt skola känna en maning att fördjupa sig i sådana ting som sassanidisk epigrafik eller analy-

serandet av "Historia Augusta"; det kan ju tänkas att allt sådant snart nog skall utplånas bland sysslandet med kulsprutor och inmundigandet av dagens lögnar."

Dessa ord kan passa in även på den oroliga, omskapande tid som vi nu upplever. Låt oss därför glädjas åt de skönhetsupplevelser som gångna perioders mynt (och medaljer) ger i så rikt mått – så länge vi nu individuellt får leva och kulturellt liv får bestå!

För våra "romare" kan det kanske vara roligt att veta, att den framstående engelske numismatikern Harold Mattingly skrev kapitlet om restitutionstiden, från Aurelianus till Diocletianus!

NUF

Köper Säljer Värderar

**KRONANS
MYNT
OCH
FRIMÄRKEN**

ANTIKHALLARNA Tel 031-13 55 81
Västra Hamngatan 6
411 17 Göteborg

X:e Internationella Numismatiska Kongressen

Kongressen äger rum på the Institute of Education, London University den 8–12 september 1986.

Alla som är intresserade av numismatik är välkomna!

Arrangör är the Royal Numismatic Society, som 1986 firar sitt 150-års jubileum. Närmare upplysningar genom

SNF:s kansli
Östermalmsgatan 81
114 50 STOCKHOLM

tel (tisd–fred kl 10–13) 08/67 55 98.

Programmet omfattar föreläsningar i ämnena grekisk, romersk, medeltida, orientalsk och modern numismatik. Förutom föreläsningar ordnas en officiell mottagning och en specialutställning på the British Museum.

Bele

Nicaragua i miniatyr:

en utställning om mynt och sedlar som under skilda tider använts i Centralamerika och Nicaragua.

Utställningen vill rikta uppmärksamheten till ett land som hamnat i världshändelsernas centrum. Med hjälp av sedlar och mynt skildras landets historia från 1500-talet fram till idag.

Nicaragua har alltid varit en transitoplats för handel och kommunikation mellan olika folk och kulturer. Närmaste grannar var Mayafolket som bodde norr om dagens Nicaragua. Det egna folket kallades nicarao eller nahua (av aztekiska nahuatlaca = "de som talar ett begripligt språk").

Vi ämnar visa sk premonetära betalningsmedel, spanska kolonialmynt från tiden 1500–1821, mynt från Centralamerikanska republiken från 1820–30-tal och mynt och sedlar från Nicaragua.

Svensken Carl Bowallius reste i området under 1880-talet vilket bl a resulterade i det vetenskapliga arbetet "Nicaraguan antiquities" från 1886. Dessa forskning, vars resultat ännu idag används, uppmärksammas i utställningen.

"Nicaragua i miniatyr" består till stor del av fotografier tagna av Gunnel Jansson. Föremålen i utställningen kommer från Kungl. Myntkabinettets samlingar som har mynt, sedlar och medaljer från alla tider och från hela världen. En del av bildmaterialet har inlånats från Kungliga Biblioteket.

Utställningen har tillkommit som ett resultat av ett samarbete mellan Kungl. Myntkabinettet, Statens Historiska Museum och FAMN-gruppen inom myndigheten.

Utställningen invigs på Statens Historiska Museum 23 januari 1986 av Nicaraguas ambassadör Excellensen Ricardo Pasos Marciacq, och pågår t o m 2 mars.

Ian Wiséhn

**GYNNA
SVENSK
NUMISMATISK
TIDSKRIFTS
ANNONSÖRER**

Har Ni ej fått vår lista Anbudsauktion med sista bud dag 3 mars? Beställ då ett gratis exemplar. Ca 1100 nummer säljes: mynt, sedlar, litteratur mm.
Några exempel:

Auktionsnr	Min. pris
21 1 rd 1545 1+	4500:-
22 1 ö 1523 Uppsala 2	1700:-
24 2 ö 1573 NOTER	100:-
39 1 ö 1644 arab. 4	800:-
55 1/6 ö 1708 3 ex på ett metallstycke 1+/01	3000:-
75 1 dukat 1781 1	2400:-
107 1 rd 1846, 1857, 25 öre 1857	500:-
116 1 öre 1856 1	300:-
127 203 mynt före 1874 Alla m synligt årtal	900:-
128 1 rd 1873 1/1+	2200:-
129 20 Kr 1875 1/1+ - ca 50 st guldmynt -	1250:-
216 2 Kr 1907 SPGL 0	3000:-
281 2 Kr nickel 275 ex	550:-
285 1 Kr 1879 3 ex	150:-
299 1 Kr 1910 SPGL 0	2500:-
372 1 Kr 1959 SPGL 0	450:-
373 1 Kr 1960 rulle 50 ex 01-01/0	500:-
466 25 ö 1876/5 1?	75:-
475 25 ö 1918 0	300:-
500 25 ö 1960 6 ex SPGL 01/0	250:-
523 10 ö 1880 k.t. 0	3500:-
537 10 ö 1916/5 13 ex	130:-
557 10 ö 1955 rulle 50 ex ocirk	400:-
624 5 ö 1919 J 3 ex	250:-
676 2 ö 1895-04 126 ex	200:-
698 2 ö 1936 1.60	200:-
735 1 ö 1912/110	700:-
756 1 ö 1963 säck 2000 ex 01-01/0	1000:-
784 100 Kr 1917 1?	300:-
790 100 Kr 1960 stjärna 0-01/0	800:-
820 5 Kr 1948 17 ex ovikta	250:-
833 1 Kr sedel 1914, 14, 15, 16, 19	100:-
845 Danmark 20 Kr 1912 SPGL	1100:-
855 England Guinea 1784 guld	1000:-
868 Finland 50p. 1864 5 ex	200:-
897 Norge ÅS 1965, 71 iorig.förp.	100:-
905 Norge 1 öre 1968 50 ex iorig.rulle	1000:-
917 31 st Rom.mynt	400:-
ORDNAR. POLETTER ex:	
969 HJULV Keis	50:-
989 Torekov 2 R	50:-
LITTERATUR ex:	
Dijkman 1686	600:-
Ziervogel 1772	400:-
Modéer 1796	400:-
114 st aktiebrev	575:-

NORÉNS MYNTHANDEL
Box 123, 74200 ÖSTHAMMAR

FÖRENINGAR

FAGERSTABYGDENS MYNTKLUBB sammanträder första helgfria måndagen i varje månad (utom juli och augusti) på Västanfors Industriens matsal kl 19.00.

FALU-BORLÄNGE MYNTKLUBB. Datum ej meddelat.

MYNTKLUBBEN GOTEN, Visby. Datum ej meddelat.

GÖTEBORGS NUMISMATISKA FÖRENING. Mötesdagar 10/2, 10/3, 14/4, 12/5. Lokal: Traktören, Köpmansgatan 20, kl 19.00. Antiksektionen: 20/2, 20/3, 24/4. Lokal Schackspelets Hus, Haga Kyrkogatan 3, kl 18.30-21.00. Upplysningar: tel 031/17 79 70 (Bo Nordell) under dagtid, ej helger eller lörd/sönd.

HALMSTADS MYNTKLUBB. Lokal: Klarasalen, Fredsgatan, i Biblioteket, Halmstad. Möten den 3/3, 7/4, 5/5, 2/6 med början 19.00. Övriga upplysningar: N-E Ericsson, tel 035/12 96 76.

HÖÖRS MYNTKLUBB har möte med auktion i Höörs Plåts matsal 13/2, 13/3, 10/4, 15/5. Upplysningar: Evert Olofsson 0413/221 51.

KALMAR MYNTKLUBB har möten första helgfria måndagen i varje månad (utom juli och augusti) kl 19.00 i SE-banken, Storgatan 17, Kalmar. Upplysningar: tel 0485/312 81, 080/115 84. Auktioner varje gång.

KATRINEHOLMS MYNTKLUBB har möten första helgfria onsdagen i varje månad på restaurang Storstugan, Stortorget 1, Katrineholm. Upplysningar: tel 0150/210 45 el 151 00.

KLARÄLVDALENS MYNTSAMLARE. Datum ej meddelat. Upplysningar: 0563/407 25.

KRISTIANSTADORTENS NUMISMATISKA FÖRENING har möten med auktion på Hemgården, Norrtullsgatan 9, Kristianstad den 21/2, 21/3, 18/4, 23/5, 13/6. Listor och upplysningar gm Ingvar Nilsson 044/713 28.

LUNDS NUMISMATISKA FÖRENING har möte kl 19.15. Lokal: Utbildningshuset Studentlitteratur, Åkergränd 1. Upplysningar: tel 046/12 25 93. Datum ej meddelat.

MYNTKLUBBEN NICOPIA har möten andra måndagen i varje månad på Pensionärgården, V Trädgårdsgatan 57, Nyköping, kl 19. Upplysningar: tel 0155/134 29, 671 54, 128 41.

NUMISMATISKA FÖRENINGEN ÖRESUND håller månadsmöte med auktion i lokalen BORGEN i Helsingborg. Datum ej meddelat.

NÄSSJÖ MYNTKLUBB har möte med auktion på restaurang TERASSA, Rådhusgatan 23, Nässjö den 25/2, 25/3, 29/4, 27/5, 26/8, 30/9, 28/10, 25/11. Upplysningar: tel 0383/158 35 kl 07.00-09.00.

SAMLARKLUBBEN NUMIS, Skellefteå har möten första torsdagen i varje månad i NV-huset, konferensrummet. Upplysningar: tel 0910/186 80.

SANDVIKEN-GÄVLE MYNTKLUBB håller möten i Hemgården, Kungsbacksvägen 11, Gävle, kl 19 den 5/2, 5/3, 2/4 och 14/5. Upplysningar: 026/18 37 64.

SKARABORGS NUMISMATISKA FÖRENING, Skövde, sammanträder på Restaurang Postiljonen för möte med auktion. Upplysningar tel 0500/80850 (Thord Lund). Datum ej meddelat.

SKILLING BANCO NUMISMATISKA FÖRENING, Linköping, har möten kl 19.00 den 3/2, 3/3, och 7/4. Lokal: Huvudbiblioteket, Lindblomsrummet, Hunnebergsgatan 8, Linköping. Upplysningar: tel 013/13 69 87.

SKÅNES NUMISMATISKA FÖRENING, Malmö. Ny mötesadress IOGT, Kungsgatan 16 A. Möten 27/2, 20/3, 24/4, 29/5, 26/9, 30/10 och 27/11. Klubblokalen Kungsgatan 38 A, Malmö håller öppet varje tisdag kl 19–21 under september–maj.

SÖDRA DALARNAS MYNTKLUBB sammanträder första torsdagen efter den 15 i varje månad kl 18.30 i Rembostugan, Hedemora. Upplysningar: tel 0226/562 78.

TRELLEBORGS MYNTSAMLARKLUBB har möte andra måndagen i månaden kl 18.30 i Söderslättis Sparbanks samlingshall, C B Friisgatan 4 A, Trelleborg. På programmet står auktioner, föredrag, lotteri mm. Upplysningar: tel 0410/345 44.

TÄLJE MYNTKLUBB, Södertälje har möte i Wendelas rum, biblioteket Luna kl 19.00 den 13/2, 13/3 (10-årsjubileum), 10/4, 15/5. Upplysningar: tel 0755/619 38 eller 313 14.

UPPSALA MYNTKLUBB sammanträder på Skandia, Drottninggatan 1 A, kl 19.30 den 18/2 auktion, 18/3 årsmöte. (Lokal: Uppsala Universitets myntkabinett), 22/4 föredrag om kvalitetsbedömning. Upplysningar: 018/11 50 00.

WESTERBERGSLAGENS MYNTKLUBB har möten kl 19. Lokal: Tingshusgatan 2, Ludvika.

VETLANDA NUMISMATISKA FÖRENING har möte med auktion på IOGT-lokalen, Kullgatan 34, Vetlanda kl 19.15 den 28/2, 21/3, 18/4, 29/8, 26/9, 31/10, 28/11. Myntets Dag anordnas på Vetlanda bibliotek den 16/3 med utställningar och försäljning. Föreningens 10 års-jubileum och Svenska Numismatiska Föreningens årsmöte avhålls 24–25 maj med bl a festmiddag på Vetlanda stadshotell och bussutflykt. Upplysningar: tel 0383/158 35 kl 07.00–09.00.

VILLSTADORTENS MYNTKLUBB, Smålandsstenar, har möten andra måndagen i varje månad utom juni, juli och augusti. Föredrag o dyl följs av auktion. Upplysningar: tel: 0345/112 95. Lokal: Finnvedens Sparbank (källarlokalen).

VÄRENDIS NUMISMATISKA FÖRENING, Växjö har möte på Röda Korset, Hovsgatan 11, kl 19.20 den 5/3, 3/4 besök på myntkabinettet, Smålands museum, 26/4 resa till myntmässan i Helsingborg, 14/5. Vid samtliga sammankomster hålls auktion.

VÄSTERÅS MYNTKLUBB har möten på Jakobsbergsgatan 13 A kl 19.00 första onsdag i månaden sept–dec. Närvarolotteri vid varje möte. 5/2 föredrag om polletter; 5/3 kåseri och auktion; 2/4 information för nybörjare; 7/5 mynt på frimärken. Upplysningar: tel 021/13 94 94 (efter kl 18).

ÖREBRO NUMISMATISKA FÖRENING har möten med auktion Järntorgsgatan 3. Upplysningar: tel 019/13 52 13. Datum ej meddelat.

AUKTIONER

SVERIGE

April

21–22 Svenska Numismatiska Föreningens vårauktion (endast för medlemmar och anslutna föreningar)

25 AB Stockholms Auktionsverk
26–27 B. Ahlström Mynthandel AB

Maj

14 AB Stockholms Auktionsverk

UTLÄNDSKA

Februari

18 Zürich, Spink
19–21 München, Hirsch Nachf.
24–26 Utrecht, van der Dussen

Mars

4–5 Luzern, Hess
6–7 London, Spink
7–8 Nürnberg, Gradl & Hinterland
10–11 Wien, Dorotheum
19–21 Köln, Schulten

April

9–11 München, Gießener Münzhandlung
9–11 München, Bankhaus Partin & Co
15–16 Zürich, Spink
18–19 Bern, Credit Suisse
23–25 Köln, Münz Zentrum
28–30 Frankfurt, Peus

Maj

2 Frankfurt, Peus
5–7 München, Hirsch Nachf.
13–14 Zürich, Leu

Juni

18–19 London, Spink
26–27 München, Hirsch Nachf.

September

22–23 Wien, Dorotheum
24–26 München, Hirsch Nachf.

Oktober

8–9 London, Spink
29–31 Köln, Münz-Zentrum

November

26–28 München, Hirsch Nachf.

December

1–2 Wien, Dorotheum

MÄSSOR

SVENSKA

April

9–13 Stockholms Antikmässa, Älvsjö
26–27 Frimynt, Helsingborg

Juli–Augusti

26.7–3.8 Antik 86, Helsingborg

UTLÄNDSKA

April

12–13 Dito i München
20 Bern

KÖPER · SÄLJER · AUKTIONERAR

AUKTION 31

ANBUDDSAUKTION MED SISTA
BUDDAG 1 MARS 1986

Aktiebrev • Litteratur • Medaljer
Svenska och utländska mynt

HIRSCH MYNTHANDEL

Stureplan 4, 114 35 Sthlm 08-11 05 56, 21 34 59

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

är en sedan 1973 etablerad sammanslutning av mynthandlare, hitintills 19 företag i tio olika städer i landet. Föreningen är ensam i sitt slag i Sverige. Samtliga är medlemmar i Svenska Numismatiska Föreningen och har skrivit under uppropet mot myntförfalskningar – Genom samarbete med de övriga medlemmarna vill varje mynthandlare förbättra och utöka sina tjänster.

De nuvarande medlemmarna är:

B. Ahlströms Mynthandel AB
Kungsgatan 28, Box 7662
10394 Sthlm 7, tel 08-14 02 20

Amneklevs Mynthandel
Skolgatan 20, 602 25 Norrköping
tel 011-10 29 50

Hirsch Mynthandel
Stureplan 4
114 35 Stockholm, tel 08-11 05 56

Karlskrona Mynthandel
Hantverkargatan 11
371 35 Karlskrona, tel 0455-813 73

Malmö Mynthandel
Kalendegatan 9, 211 35 Malmö
tel 040-11 65 44

Mynt & Medaljer HB
Sveavägen 96, Box 19507
104 32 Stockholm, tel 08-34 34 23

Myntet i Malmö
Stora Nygatan 17, 211 37 Malmö
tel 040-12 99 30

Mynthuset
Biblioteksgatan 5, Box 7049
10386 Stockholm, tel 08-20 51 81, 20 60 52

Ulf Nordlinds Mynthandel AB
Nybrogatan 36, Box 5132
102 43 Sthlm, tel 08-62 62 61

Norrtälje Mynthandel AB
Tullportsgatan 13, Box 4
761 00 Norrtälje, tel 0176-168 26

Numis Mynt & Frimärkshandel AB
Kaserntorget 6, Box 2332
403 15 Göteborg, tel 031-13 33 45

J. Pedersen Mynthandel
Skolngatan 24, 502 31 Borås
tel 033-11 24 96

Peo Mynt & Frimärken AB
Drottninggatan 19, Box 16245
103 25 Sthlm, tel 08-21 12 10

Selins Mynthandel AB
Malmskillnadsgatan 29
111 57 Stockholm, tel. 08-11 50 81

Specie Mynthandel HB
Storgatan 19
574 00 Vetlanda, tel 0383-153 01

Strandbergs Mynt & Frimärkshandel AB
Arsenalsgatan 8, Box 7377
10391 Sthlm, tel 08-20 81 20

HB Thörnströms Mynt & Sedlar
Apotekaregatan 8 C
582 27 Linköping

Ticalen Mynthandel
Stureplatsen 3, 411 39 Göteborg
tel 031-20 81 11

R. Uppgrens Mynthandel
Fågelsångsgatan 5, Box 3075
250 03 Helsingborg, tel 042-11 01 01, 13 67 42

Wallin & Bakos AB
Kungsgatan 4 B 2½ tr, Box 26058
100 41 Sthlm, tel 08-10 00 57, 10 00 58

Håkan Westerlund Mynthandel AB
Vasagatan 42, 111 42 Stockholm
tel 08-11 08 07

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

Box 19507, 104 32 Stockholm, tel 08-34 34 23